

DE POORTEN VAN HET PARADIJS

Luthers niet gedateerde beleving in de torenkamer van het Augustijnenklooster in Wittenberg (voor 1517)

Ik kon de rechtvaardige, de zondaar straffende God niet liefhebben, integendeel, ik haatte Hem zelfs. Ondanks dat ik als monnik onberispelijk leefde, voelde ik mijzelf toch een zondaar voor God en werd erg gekweld door mijn geweten. Ik durfde niet te hopen dat ik door mijn voldoening aan God, Hem op enige wijze zou kunnen verzoenen. En hoewel ik niet openlijk in lastering tegen God uitbarstte, morde ik toch inwendig ontzaglijk tegen Hem. Alsof het nog niet genoeg zou zijn dat God, die geplaagde, met alle soorten van ongeluk beladen, door de erfzonde en de wet der Tien Geboden eeuwig verloren zondaar, nu ook nog door het evangelie ellende op ellende zou vermeederen, en met Zijn gerechtigheid en Zijn toorn moest bedreigen

Zo woedde ik wild met een verward geweten. Evenwel klopte ik als een wanhopige bij Paulus aan om deze plaats [uit de brief aan de Romeinen] te verstaan. Ik had een brandende dorst om te weten wat Paulus bedoelde. Toen heeft God Zich over mij ontfermd! Dag en nacht was ik diep in gedachten verzonken, totdat ik eindelijk acht gaf op het tekstverband van de woorden: 'Want daarin wordt de gerechtigheid die voor God geldt, geopenbaard uit geloof tot geloof, zoals geschreven staat: "De rechtvaardige zal door zijn geloof leven (vgl. Romeinen 1:17)."' Toen begon ik de gerechtigheid Gods te verstaan, als zulk één waardoor de rechtvaardige door de gave Gods leeft, namelijk uit het geloof. Ik begon nu te zien dat dit de bedoeling is: door het evangelie wordt de gerechtigheid Gods geopenbaard, namelijk de passieve [gerechtigheid], door welke de barmhartige God ons door het geloof rechtvaardigt. Zoals geschreven staat: 'De rechtvaardige zal door zijn geloof leven (vgl. Romeinen 1:17).'

Toen voelde ik mijzelf als geheel en al opnieuw geboren, en door open poorten trad ik het paradijs zelf binnen. Toen kreeg ik een geheel ander gezicht op de hele Bijbel. Ik ging de Schrift, voor zover ik die in gedachten kon krijgen, door en vond ook bij andere woorden hetzelfde. Bijvoorbeeld: werk van God, betekent: dat werk dat God in ons werkt; kracht van God, - door welke Hij ons kracht geeft, wijsheid Gods, - door welke Hij ons wijs maakt. Datzelfde geldt voor: Gods sterkte, Gods heil, Gods eer. Met evenzo grote haat waarmee ik eerst het woord 'Gods gerechtigheid' gehaat had, met evenzo grote liefde verhoogde ik nu datzelfde woord als het allerliefste dat ik had. Op die manier is deze plaats van Paulus voor mij werkelijk de 'poort van het paradijs' geworden.

Vorrede Luthers zum 1. Bande der Gesamtausgabe seiner lateinischen Schriften 1545, vgl. WA 54, 179-187

